

Före

Efter

ISABELLES HEMLIGA BASTU!

Oanvänt och tomt eller älskat och använt? Valet var inte svårt när inredaren Isabelle McAllister modernisera sitt härbre.

text, bild och bygg ISABELLE MCALLISTER

Här ser man igenom bastun och ut. Den ohyvlade väggen är målad med te/vinäger blandningen. Gymnastikplinten är köpt på en auktion och får nu bli en bänk.

“VISSA TYCKER DET ÄR ETT HELGERÅN ATT GÖRA SÅ HÄR”

ISABELLA: Det gamla härbret har stått orört och tomt på gårdsplanen i över trettio år. Vackert och i perfekt skick men sorgligt nog outnyttjat. Jag och min man Erik bestämde oss för att göra om härbret till en efterlängtd bastu med extra sovutrymme på övervåningen. Redan tidigt kom idén om att sätta in stora moderna glasparterier, inte bara för att få in ljuset men också för att få njuta av den vackra utsikten in mot skogen. Vissa kan tycka att det är ett helgerån att göra på det här sättet men jag anser att genom att just bryta den gamla stilen radikalt så tillförs något till byggnaden. Och det är väl bättre att huset används

än att den står som en museipjäs på tomten? Nu kan vi njuta av det gamla hantverket på alla sätt och vis. Plötsligt ser man de 25 centimeter breda handhyvlade golvplankorna och kan beundra att allt är väldigt rakt fast det var så länge sedan det byggdes.

En av de första sakerna vi behövde tänka på var husets bärighet. Hur mycket fönster tål egentligen en gavel utan att trilla ihop? Man brukar räkna med 50 centimeter från knuten och från var tak möter vägg och minst två stockar på höjd mellan öppningar. För säkerhets skull så murade vi också upp en extra stenpelare mitt under gaveln för att den inte

skulle säcka ihop. Fönster kan vara en dyr affär men jag lyckades hitta tre stycken jättestor på Blocket. Att jag fick frakta dem 15 mil gjorde inte så mycket för det kostade ändå mindre än en fjärdedel av nypriset. Tanken var att ha ett stort fönster på övervåningen precis som det blev och sen ha ett stort fönster i bastun samt en altandörr som också skulle släppa in mer ljus. Men på Blocket fick jag tre stora fönster för samma pris och det var då tanken föddes att sätta in ytterligare ett stort fönster i bakkant av bastun som då vetter in mot rummet. Det hela ger ett väldigt häftigt djup igenom hela byggnaden.

200 år gamla golvplankor med patina. Kan det bli häftigare än så här?

"För brandrisken skull så ska man även ha ett gnistskydd framför kaminen. Den här gamla flyttbara och vändbara skyddet som har tillhört en kakelugn hittade jag på vinden i vårt hus."

Vägg målad med Te/vinäger. Näverkorg som kom med gården. En gammal vävstol som man bland annat gjorde band till folkdräkter med är numera handdukstork.

ISABELLES 4 BÄSTA BASTU- TIPS

1 EL- ELLER VEDAGGREGAT

Eftersom vårt är ett timmerhus som håller värmen länge men också värms upp långsamt på vintern så rekommenderades det inte att sätta in ett elaggregat. Av samma anledning är det också bra att ha ett aggregat som klarar mer kubik än vad bastun rymmer. Så vår bastu är på cirka 10 kubik men aggregatet klarar att värma 20 kubik.

2 SÄKERHET

Det är också viktigt att tänka på säkerhetsavståndet mellan aggregat och brännbart material. Normalt sett är det 50 centimeter men det finns flera vägar att gå för att minska detta avstånd. Man kan använda plåtar eller skivor för att göra säkerhetsavståndet mindre. Olika aggregat kräver också olika avstånd. Vi lyckades komma ner till cirka 15 centimeter bakom aggregatet och 30 centimeter på sidorna mellan kaminen och brännbart material eftersom det aggregat som vi valde hade de säkerhetsavstånden men också genom att använda en speciell mineralskiva en så kallad fibercementskiva som är värmetålig bakom kaminen. Den kan man i sin tur putsa med specialspackel för ändamålet. Skivorna är ganska dyra men enligt mig värda varenda krona. Om man vill så går det även att kakla på skivorna.

3 SKORSTEN

Jag tog hjälp av ett riktigt skorstensproffs för att få allt rätt – han hade också en tät dialog med den lokala sotaren vilket underlättade vid slutbesiktningen. Alla kommuner har olika förhållningsregler så kolla med både sotare och byggnämnd innan byggstart. I vissa fall så krävs en bygganmälan vid bastubygge och som i vårt fall, ändring av fasaden.

Skorstenen och rökrören till en vedeldad bastu är nästan det dyraste av allt. Den ska gå upp över taknock och vara isolerad – ofta så kan man köpa ett helt paket från kamin och upp till själva skorstenen.

4 VENTILATION

Det gäller ju också att se till att bastun har bra ventilation. Luften som kommer in i bastun ska helst komma in från bakom aggregatet nedtill. I vår bastu så låter vi luften komma in via de stora golvspringorna i golvet – underifrån. Så görs många basturum i Finland så vi fortsätter den traditionen. Diagonalt från aggregatet på väggen upp mot taken sitter utluftens ventil. Det funkar fint!

Trappan upp till altandörren byggde jag genom att använda timret som satt där var fönstren nu sitter. Det var lite av ett pussel eller som att spela en stor verklig variant av Tetris, men tillslut fick jag ihop det och roligt var det.

Lavarna är byggda på konsoler gjorda av vanliga regler. Själva sittdelen är avtagbar – om plats behövs eller för att lättare kunna städa.

♥ Lite så mycket plats men vad gör man inte för att få en fin trapp?

En vedeldad sprider både skön värme, härlig veddoft och vackert eldsken.

Måla med te för gammal look

✦ De nya väggarna på utsidan av bastudelen kläddes med ohylvad furu. För att få dem att passa ihop med det gamla timret så målade jag det hela med en magisk teblandning.

Du behöver:

Stålull, glasburk, vinäger och svart te.

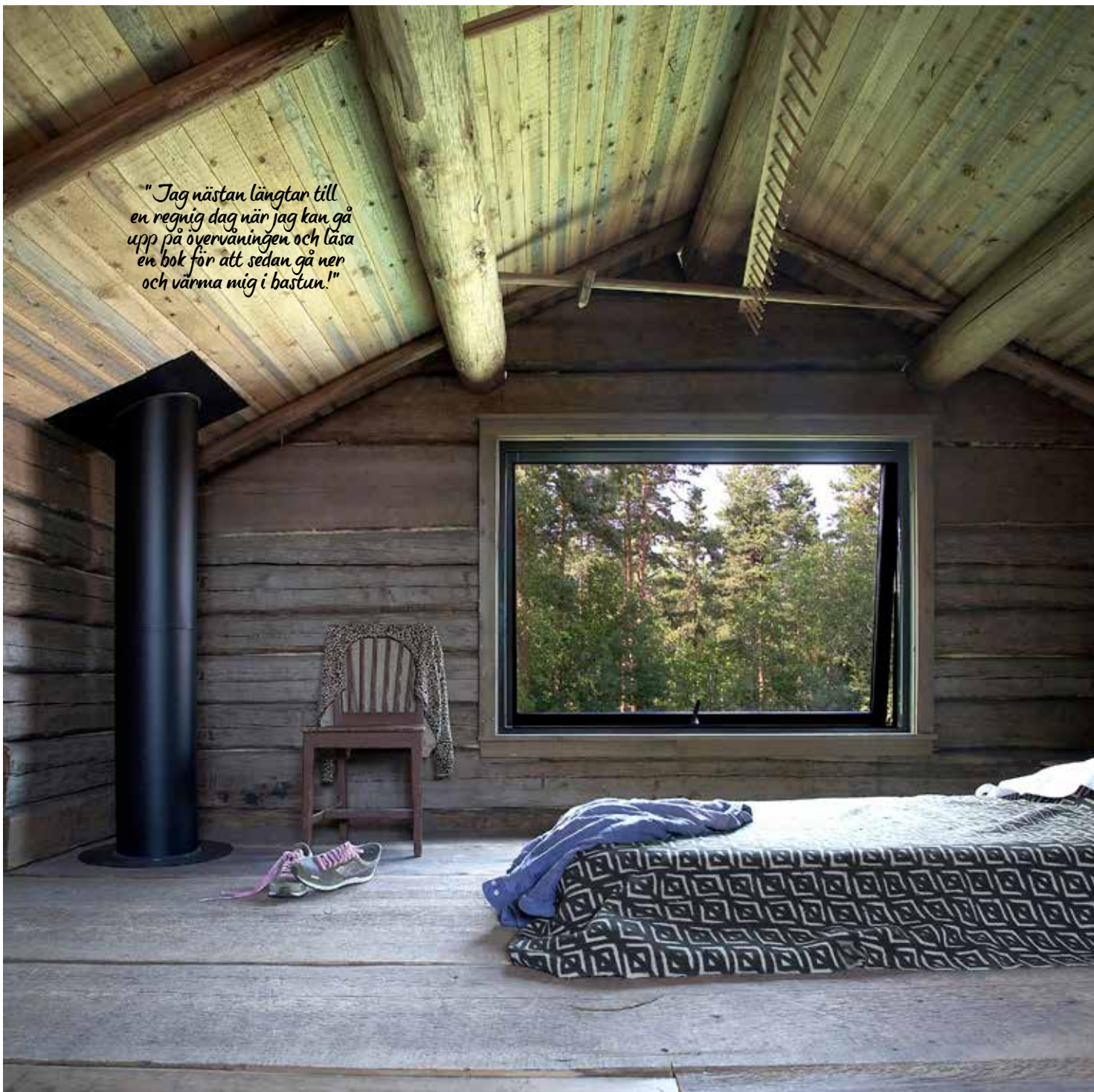

✦ Man börjar med att låta stålull (tvålull eller trollull går också bra) stå i en glasburk fylld med vinäger i minst 24 timmar. Sen kokar du svart, riktigt starkt te. Olika sorter svart te kan ge olika nyanser så det gäller att testa på en träbit först. Måla först med teet och sedan direkt efter med vinägerblandningen. Genom att göra på det här sättet så startas någon slags magisk process som till slut innebär att träet får en fin gammeldags, grå/svart/grön lyster.

✦ Jag använde även denna blandning för att måla de foder som sitter runt de nya fönstren på gaveln – både invändigt och utvändigt. Jag har dessvärre ingen aning om hur det kommer att reagera med solljus, blir det mörkare eller ljusare med tiden? Men om jag skulle måla med Järnvitriol som är en annan variant för att få det att se gammalt ut, så har jag inte heller någon kontroll över slutresultatet. Om jag hade valt att lasera ytan så hade det inte heller blivit lika fint, eftersom vissa delar av det gula träet då lätt skiner igenom. Ett tips är att måla nerifrån och upp – för när blandningen droppar och rinner, vilket den gör väldigt mycket, så rinner det i det våta och det blir inga färgränder på väggen. Alltså måla på samma sätt som man målar med lasyr.

En riktig dalabastu måste ju smyckas på rätt sätt!

"Jag nästan längtar till en regnig dag när jag kan gå upp på övervåningen och läsa en bok för att sedan gå ner och värma mig i bastun!"

En gammal reskoffert från gårdens vind får agera sängbord. Lampa från Åhléns och lampskärm från loppis, näverblomma från Grannas A Ols-sons hemslöjd.

200 år gamla golvplankor med patina. Kan det bli häftigare än så här?

♥ Skönt med utedusch!

Här har Isabelle handlat:

Bastudörr av glas 1790 kr. Karm och dörrhandtag är målat med **Bastuvax**, svart, "Supi" från Tikkurulia 460 kronor litern. Vedeldat **bastuaggregat** "Kota Pallas 20", 4650 kronor, allt från Bastubutiken.se.

Allt trä i bastun kommer från Bergkvist i Insjön.

Bastuskorsten från Bengt Kaigård.

Utedusch från Dermerx från 2 869 kronor.

Rosa **trädgårdsslang** 895 kronor från Garden Glory.

Altandörren är specialbeställd hos Karl Hedin i Leksand Köpställen sid 98